

Een goede docent blijft zelf leren

Goede docenten opleiden naar een excellent niveau, dat is het doel van het Nederlands Instituut voor Masters in Educatie (NiME). De voordelen voor de docent: "Ik leer mijn onderwijs te onderbouwen en kan overbrengen waarom iets werkt. Het voelt heel goed om van onderaf iets op te kunnen bouwen. Daarom wil ik blijven groeien."

In september 2007 hebben 30 schoolbesturen uit het voortgezet onderwijs het initiatief genomen voor de start van het Nederlands instituut voor Masters in Educatie (NiME). Het NiME laat topopleidingen verzorgen voor topdocenten in het onderwijs, de 'Harvard Business School voor het onderwijs'. De schoolbesturen willen hiermee een impuls geven aan de kwaliteit van het onderwijs en het imago van het beroep van docent. Inmiddels zijn in februari en september 2009 de eerste opleidingsgroepen van start gegaan.

Trots

Het belangrijkste motief voor de schoolbesturen is docenten de ruimte te geven en te stimuleren te groeien in het beroep van docent. Zij zijn ervan overtuigd dat de kwaliteit van

trots worden op het docentenberoep. Die beroepstrots hervinden docenten wanneer ze weer een herkenbare positie verwerven in de school en de samenleving en wanneer hun professionele handelen herkenning en erkenning afdwingt.

Meedenken

In de praktijk betekent het dat goede docenten zichtbaar worden door hun prestaties. Er zijn docenten nodig die vanuit een meer onderzoekende houding onderwijsvernieuwingen entameren en vormgeven. Dat vraagt van docenten meer onderzoeksvaardigheden, een voortdurende reflectieve houding ten aanzien van de effecten van veranderingen in het onderwijs en een gerichtheid op goede en duurzame resultaten. Te lang gaven docenten slechts onderwijs dat door anderen is bedacht, zonder dat nagedacht wordt over de effecten daarvan. In scholen zijn meer docenten nodig die empirisch en *evidence based* onderzoek uitvoeren. De gegevens uit hun onderzoek kunnen zij gebruiken als basisgegevens bij het meedenken over verbeteringen en innovaties in het onderwijs.

Scheefgroei

In onderwijsorganisaties zijn er twee pijlers waarop ontwikkelingen zijn gestoeld. De ene is die van de onderwijsontwikkeling, die vooral door de docenten moet worden geïnitieerd en vorm-

Onderwijsontwikkeling is voornamelijk een zaak van de docent

het onderwijs omhoog gaat als de docenten met meer trots, enthousiasme en kwaliteit hun werk doen. Het is natuurlijk logisch dat leerlingen beter leren als hun docenten met meer deskundigheid en meer inspiratie hun werk doen. Daarvoor is het noodzakelijk dat docenten zelf ook voortdurend leren en zich ontwikkelen. Leerlingen geven aan dat ze meer gestimuleerd worden om te leren als ze docenten hebben die deskundigheid tonen, enthousiast lesgeven en inzicht hebben in de huidige leefwereld van de leerlingen. Docenten, scholen en de maatschappij moeten weer

gegeven. De tweede is die van de organisatieontwikkeling die vooral door het lijnmanagement wordt geïnitieerd. De balans tussen schoolleiding en docenten is in een aantal gevallen scheefgegroeid. De verhouding lijkt uit evenwicht doordat het lijnmanagement meestal ook de initiator is van de onderwijsontwikkeling. Het teruggeven van de verantwoordelijkheid voor onderwijsontwikkeling aan de docenten herstelt dit evenwicht. Deze professionals moeten daarbij echter wel ondersteund en aangemoedigd worden, onder andere door hen scholing aan te bieden.

Andere aanpak

De primaire doelstelling van het NiME is om met het totale scholingsaanbod de kwaliteit van het onderwijs over de gehele linie te verbeteren. Dat betekent dat de subdoelstellingen inzoomen op een scholingsaanbod dat het onderwijs als sector voor docenten aantrekkelijk moet houden. Het sluit in de breedte aan bij de huidige gedachte dat onderwijsprofessionals zich buiten hun vak om juist op een breder terrein dienen te scholen. Het dient een opleiding te zijn die aansluit bij

den ontwikkeld waar de opleidingen en de deelnemers aan moeten voldoen. De kwaliteit komt primair tot uitdrukking in de inhoud van de programma's. Die bestaat uit een stevige portie vakdidactiek, de behandeling van uiteenlopende onderwijskundige onderwerpen, onderzoekselementen en innovatiemanagement en dat alles vanuit de meest recente internationale 'state of the art'. Naast de inhoud van het studieprogramma is gekozen voor een optimale mix aan secundaire voorwaarden. Gekozen is voor goede locaties, voor veel ruimte voor persoonlijke contacten tussen cursisten en staf, voor de beste hoogleraren en voor een internationale studiereis. Deze mix moet de leerprestaties van de cursisten ten goede komen.

Kennis delen

Naast de ontwikkeling en uitvoering van de opleidingen wordt gewerkt aan *community building*. Het netwerk van goed opgeleide docenten versterkt de uitwisseling van kennis en ervaring, waardoor ontwikkelde kennis niet voor één docent of school beschikbaar komt maar sectorbreed. Verder is onderwijs toch echt mensenwerk en het delen van kennis en inzichten met collega's is ook gewoon heel leuk. Dit aspect zal het NiME de komende jaren verder uitwerken, zodat kennisdeling tussen docenten goed gestalte kan krijgen via publicaties en bijeenkomsten.

De praktijk

In 2009 zijn ruim tachtig deelnemers gestart bij drie verschillende opleidingen. Uit de evaluatie van de opstartfase blijkt dat vrijwel iedereen het initiatief als interessant, uitdagend en noodzakelijk ervaart. De eerste deelnemers zijn enthousiast en zullen hun enthousiasme ook over weten te brengen op collega's en schoolleiders. Uit hun praktijkervaringen blijkt dat hun kennis en vaardigheden zowel de kwaliteit van hun eigen onderwijs beïnvloedt, als die van collega-docenten.

De NiME-opleidingen vormen het begin van een duurzame kwaliteitsimpuls van docenten. Docenten die opgeleid worden om richting te geven aan ontwikkeling binnen de school, tillen het hele onderwijs naar een hoger niveau. Bovendien draagt de academisch gevormde docent bij aan een duurzamere ontwikkeling naar een professionele organisatie als geheel. Het is aan de schoolleiders om de opbrengsten van de investering te bestendigen door professionalisering te koppelen aan personeelsbeleid en een klimaat te scheppen waarin schoolontwikkeling en onderzoek een centrale plaats hebben.

Marc Mittelmeijer is voorzitter van de Raad van Toezicht van het Nederlands Instituut voor Masters in Educatie (NiME) en voorzitter van Quadraam.

de leervraag van de docent en tegelijkertijd bij de schoolontwikkeling van zijn school. En *last but not least* dient de opleiding een aanzet te geven tot het begin van de dialoog tussen docenten.

Topkwaliteit

Het NiME heeft vier topopleidingen laten ontwikkelen voor getalenteerde en ambitieuze docenten in het voortgezet onderwijs. Op basis van de door het NiME geformuleerde kwaliteitscriteria hebben drie geselecteerde consortia vier opleidingen ontwikkeld: drie academische masters en een professionele master. Het NiME heeft een kwaliteitsraad in het leven geroepen om voortdurend de beoogde kwaliteit te monitoren. Uiteraard is een basisvoorwaarde de NVAO accreditering en maatschappelijke erkenning van het niveau, maar er zijn ook kwaliteitsstandaard-

NiME opleidingen

- Master Academisch Meesterschap en Master Professioneel Meesterschap - Educatief Meesterschap Amsterdam (UvA, VU, HvA en CNA)
- Master Evidence Based Innovation in Teaching (MEBIT) - Universiteit Maastricht, teachers academy
- Master Design and Research in Teaching (DART) - Universiteit Utrecht en Universiteit Twente

Belangstellende docenten en hun leidinggevenden kunnen zich oriënteren op de masters tijdens de voorlichtingsbijeenkomsten op 31 maart en 28 april van 16.00 – 18.00 uur in de Jaarbeurs Utrecht. Er worden ook masterclasses en meeloopdagen georganiseerd. Kijk voor meer informatie op www.mastersineducatie.nl

De opleidingen komen in aanmerking voor de Lerarenbeurs voor scholing, die docenten kunnen aanvragen van 1 april t/m 13 mei 2010 via www.ibgroep.nl